

Страх мудреця. Книга 2

- Бестселер The New York Times
- Друга книга фентезійної трилогії «Хроніки Вбивці Короля»

У тихому шинку вже другий день господар розказує Хроністу історію легендарного Королевбивці. Свою історію. Поки слова ллються з його вуст, за дверима шинку розгортається початок нового сказання.

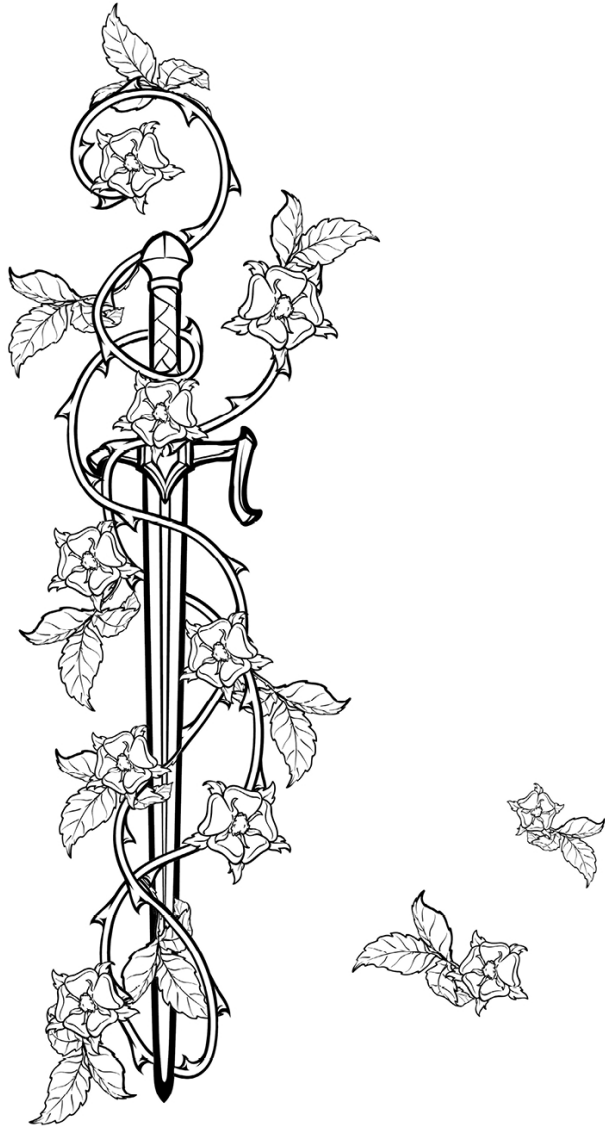
Квоут змушений вирушити в мандри. Інтриги сильних світу цього, сутички з розбійниками, суперництво з чаклунами - його шлях не буде легким. Але найбільшою небезпекою стане зустріч із жінкою...

Із цієї подорожі він повернеться живою легендою. Та чи наблизиться до таємниці тих, хто вбив його сім'ю?

The book cover features a decorative border of roses and leaves. A sword is positioned vertically on the right side, with its hilt at the top and blade pointing downwards. The title is centered within a circular frame that has a diamond-patterned inner border.

ПАТРИК
РОТФУСС
СТРАХ
МУДРЕЦЯ

КСД

A NOVEL

РОМАН

ХАРКІВ
2023! КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2024

ISBN 978-617-15-0536-0 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: Rothfuss P. The Wise Man's Fear : A Novel / Patrick Rothfuss. — New York : DAW Books, 2012. — 1008 p.

Переклад з англійської *Марії Пухлій*

Карти виконав *Натан Тейлор*
www.king-sheep.com

Ротфусс П.

P79 Страх мудреця : роман / Патрік Ротфусс ; пер. з англ. М. Пухлій. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 1264 с.

ISBN 978-617-15-0374-8
ISBN 978-0-756-40791-9 (англ.)

У тихому шинку вже другий день господар розказує Хроністу історію легендарного Королєвбивці. Свою історію. Поки слова ллються з його вуст, за дверима шинку розгортається початок нового сказання.

Квоут змушений вирушити в мандри. Інтриги сильних світу цього, сутички з розбійниками, суперництво з чаклунами — його шлях не буде легким. Але найбільшою небезпекою стане зустріч із жінкою... Із цієї подорожі він повернеться живою легендою. Та чи наблизиться до таємниці тих, хто вбив його сім'ю?

УДК 821.111(73)

© Patrick Rothfuss, 2011

© Depositphotos.com / Aen_Seidhe, risha-may, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2023

Моїм терплячим фанатам за те, що читали блог і казали,

що насправді хочуть чудової книжки,

навіть якщо їй доведеться чекати трохи довше.

Моїм розумним бета-читачам за неоціненну допомогу

й за те, що терпіли мою параноїдальну потайливість.

Моєму неймовірному агентові за те,

що багатьма різними способами відганяв вовків від дверей.

Моїй мудрій редакторці за час і простір для написання книжки,

що сповнює гордістю.

Моїй люблячій родині за те, що підтримувала й нагадувала: періодично виходити з дому корисно.

Мой співчутливий партнерці за те, що не кидала,

коли я ставав лютим і страшним від стресу,

викликаного постійним переписуванням.

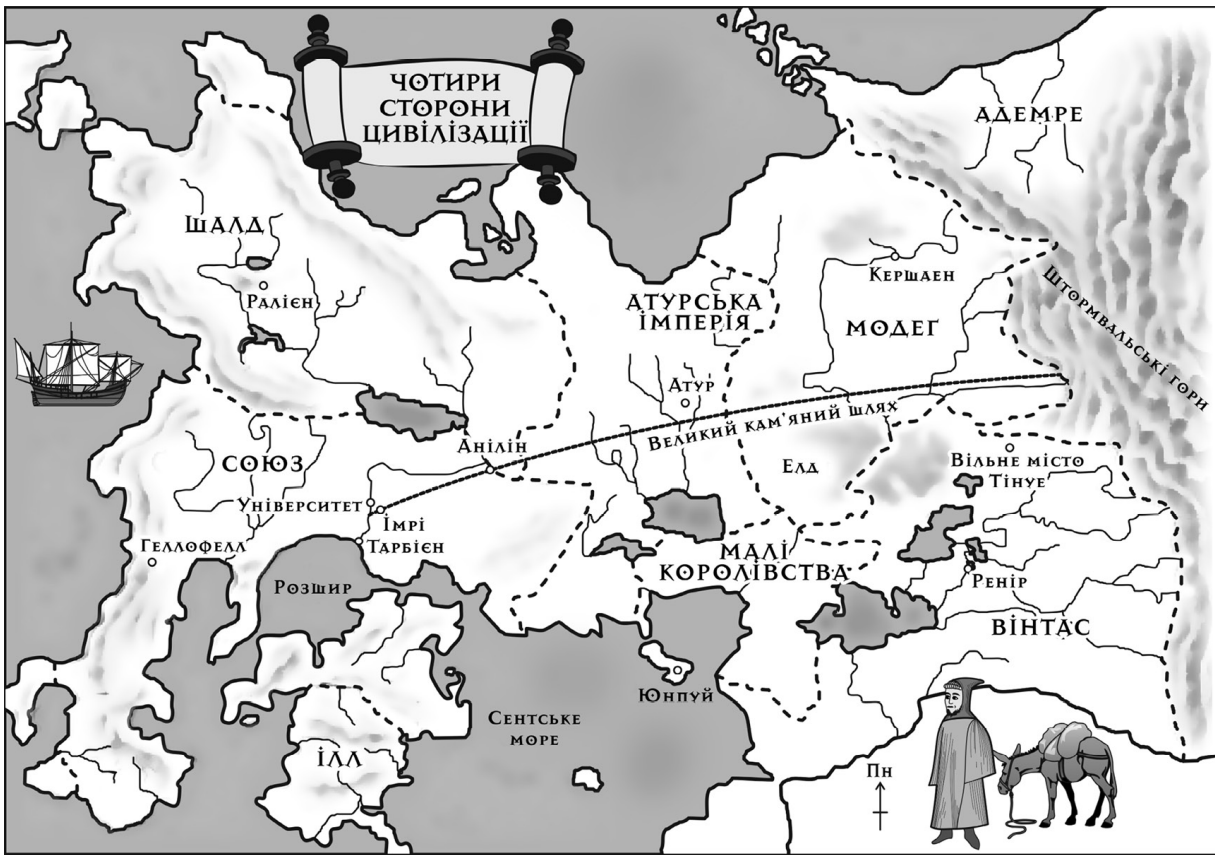
Мой милій малечі за любов до татка попри те,

що я постійно мушу йти геть і писати.

Навіть тоді, коли ми просто чудово проводимо час.

Навіть тоді, коли ми розмовляємо про качок.

Пролог. Тиша в трьох частинах

Наближався світанок. У шинку «Путь-камінь» запала тиша, і це була тиша в трьох частинах.

Найочевиднішою частиною була безмежна лунка тиша від того, чого не вистачало. Якби перед цим вирувала буря, дощові краплі били б і стукали б по в'юнкому селасу за шинком. Грім бурмотів би, гуркотів би та гнав би тишу вздовж дороги, наче пале осіннє листя. Якби в кімнатах сиділи подорожні, вони потягувалися б і бурчали б, розганяючи тишу, наче крихкі, напівзабуті сни. Якби була музика... але ні, звісно, ніякої музики не було. Власне, нічого з цього там не було, а тому тиша залишалася.

Усередині «Путь-каменя» темноволосий чоловік зачинив за собою двері чорного ходу. Попри непроглядну темряву, прокрався кухнею, пивницею і спустився сходами до підвалу. Він із легкістю, породженою великим досвідом, уникав вільних мостин, які могли застогнати чи зітхнути під його вагою. Кожен повільний крок супроводжувався лише ледь-ледь чутним «туп» по підлозі. Таким чином він додавав до більшої, лункої тиші маленьку, потайну. Виходила своєрідна амальгама, контрапункт.

Помітити третю тишу було нелегко. Ймовірно, послухавши досить довго, її можна було б відчутти в холоді шибок і гладеньких оштукатурених стін кімнати шинкаря. Вона була в темній скрині, що стояла в ногах жорсткого вузького ліжка. А ще вона була в руках чоловіка, який лежав там нерухомо й виглядав перший блідий проблиск прийдешнього світанку.

Цей чоловік мав по-справжньому руде волосся, полум'яно-руде. Очі в нього були темні й відсторонені, а лежав він зі млявістю людини, що вже давно облишила всяку надію на сон.

«Путь-камінь» належав йому, так само як і третя тиша. Так і годилося, бо це була найбільша тиша з трьох, яка огортала інші. Вона була глибока й широка, як кінець осені. Вона була важка, як великий обточений річкою камінь. Вона була терплячим звуком людини, що чекає власної смерті, схожим на той, який видає зрізана квітка.

Розділ перший. Яблуко й бузина

Знуджений Баст, горблячись, сперся на довгий шинквас із червоного дерева.

Оглянувши порожню залу, він зітхнув і заходився порпатись у речах, доки не знайшов чисту ляну ганчірку. А тоді з покірним виглядом узявся натирати частину шинкваса.

За мить Баст нахилився вперед і примружився, роздивляючись якусь малопомітну цятку. Пошкрябав її й нахмурився, зобачивши маслянисту пляму, яку залишив пальцем. Прихилився ближче, похукав на шинквас і енергійно його потер. Відтак зупинився, сильно дихнув на дерево й написав у імлі непристойне слово.

Відкинувши ганчірку, Баст пішов серед порожніх столиків і стільців до широких вікон шинку. На одну довгу мить зупинився біля них, дивлячись на ґрунтову дорогу, що тягнулася крізь центр містечка.

Баст іще раз зітхнув і заходив залою. Рухався він із невимушеною грацією танцівника й цілковитою безжурністю kota. Одначе, коли він провів руками крізь темне волосся, цей жест вийшов збентеженим. Його блакитні очі безперестанку оглядали залу, неначе шукаючи виходу. Неначе шукаючи чогось такого, чого він не бачив уже сто разів.

Проте нічого нового не було. Порожні столи та стільці. Порожні табурети перед шинквасом. На стільниці позаду шинкваса бовваніли дві здоровезні бочки, одна для віскі, одна для пива. Між бочками стояв багатючий асортимент пляшок усіх кольорів і форм. А над пляшками висів меч.

Бастів погляд ізнов упав на пляшки. Він зосередився на них, замислившись на одну довгу мить, а тоді знову зайшов за шинквас і витягнув важкий глиняний кухоль.

Глибоко вдихнувши, Баст навів пальця на першу пляшку в нижньому ряду й почав наспівувати, рахуючи пляшки в ньому.

Клен і клин.
Як хочеш, на!
Жар і попіл.
Бузина.

Закінчив він наспівувати, показуючи пальцем на низеньку зелену пляшку. Викрутив корок, замріяно надпив із пляшки, а тоді скривився і здригнувся. Хутко поставив її й натомість узяв вигнуту пляшку червоного кольору. Надпив трохи і з неї, задумливо потер вологими губами, відтак кивнув і налив щедру порцію собі в кухоль.

Навів пальця на наступну пляшку і знову заходився рахувати:

Лебідь. Леді.
Ніч, зірки.
Лози. Сльози.
Є свічки.

Цього разу Баст зупинився на прозорій пляшці із блідо-жовтим напоєм. Висмикнув корок і вилив чимало до кухля, не завдавши собі клопоту скуштувати трунку. Відставив пляшку, взяв кухоль і театралью покрутив ним, а тоді наповнив рота. Зблиснув усмішкою і злегка вдарив нову пляшку пальцем. Від цього вона легенько дзенькнула, а тим часом Баст ізнову розпочав свій мелодійний наспів:

Зерна. Жорна.
Древо й камінь.
Вітер, води...

Рипнула мостина, і Баст підвів погляд, ясно всміхнувшись.

— Доброго ранку, Реші.

Рудоволосий шинкар стояв біля підніжжя сходів. Обтер руки з довгими пальцями об чистий фартух і довгі рукави.

— Наш гість уже прокинувся?

Баст заперечно хитнув головою.

— Не ворушиться й не подає жодного звуку.

— Йому випало кілька непростих днів, — зауважив Коут. — Мабуть, це дається взнаки, — він завагався, а відтак підняв голову й понюхав. — Ти що, пив?

Запитання радше було виявом цікавості, ніж звинуваченням.

— Ні, — відповів Баст.

Шинкар здійняв брову.

— Я дегустував, — сказав Баст із наголосом на останньому слові. — Дегустація передує питтю.

— А... — промовив шинкар. — Отже, ти готувався випити?

— Крихітні Боги, так! — вигукнув Баст. — І випити без жодних обмежень. А чим ще в біса можна зайнятися? — Баст витягнув свій кухоль із-під шинкваса й зазирнув у нього. — Я сподівався на бузину, але мені дісталася якась диня, — він задумливо покрутив кухлем. — І ще щось пікантне, — знову трохи випив і замислено примружив очі. — Кориця? — спитав і поглянув на ряди пляшок. — А в нас узагалі ще є бузина?

— Вона десь там, — сказав шинкар, не дивлячись на пляшки. — Басте, зупинися на хвилику й послухай. Нам треба поговорити про те, що ти зробив учора.

Баст остовпів.

— А що я зробив, Реші?

— Ти зупинив оту істоту з Мелу, — відповів Коут.

— А... — Баст розслабився і зневажливо махнув рукою. — Реші, я просто її сповільнив. Ото й усе.

Коут хитнув головою.

— Ти збагнув, що то не просто якийсь божевільний. Намагався нас попередити. Якби не твої прудкі ноги...

Баст насупився.

— Реші, я був не такий уже й прудкий. Та істота здолала Шепу, — він опустил погляд на добре вимиті мостини біля шинкваса. — Шеп мені подобався.

— Усі інші думатимуть, що нас урятував ковальчук, — сказав Коут. — І це, мабуть, на краще. Проте я знаю правду. Якби не ти, воно перебило б тут усіх.

— Ох, Реші, це просто не так, — відповів Баст. — Ви вбили б його, як курку. Я просто добрався до нього першим.

Шинкар відмахнувся від цих слів і промовив:

— Я тут задумався через учорашнє. Замислився про те, як зробити це місце трішки безпечнішим. Чув коли-небудь «Лови білих вершників»?

Баст усміхнувся.

— Реші, ця пісня була нашою, перш ніж стати вашою.

Він вдихнув і заспівав приємним тенором:

Срібно-біла зброя в них.
Усі у свіжому гіллі,
Зелень, червінь на чолі.

Шинкар кивнув.

— Саме та строфа, яку я згадав. Як думаєш, ти міг би подбати про це, тимчасом як я готуватиму все тут?

Баст енергійно кивнув і мало не побіг, але спинився біля дверей кухні.

— Ви ж без мене не почнете? — тривожно запитав він.

— Ми почнемо, щойно наш гість буде ситий і готовий, — запевнив Коут. А тоді, побачивши, якого виразу набуло обличчя його учня, трохи злагіднів. — Гадаю, що за таких умов у тебе є година чи дві.

Баст зазирнув у двері, відтак поглянув назад.

Обличчя шинкаря на мить звеселилося.

— І я тебе покличу, перш ніж ми почнемо, — він махнув однією рукою, ніби відганяючи співрозмовника. — А тепер іди.

***

Чоловік, який називав себе Коутом, займався своїми звичними справами в шинку «Путь-камінь». Рухався він як годинниковий механізм, як фургон, що котиться добре второваними коліями на дорозі.

Спершу хліб. Чоловік змішав руками борошно, цукор і сіль, не завдаючи собі клопоту їх відміряти. Додав трохи закваски із глиняного глека в коморі, змісив тісто, а тоді зліпив округлі буханці й поставив підійматися. Вигріб із пічки на кухні попіл і запалив вогонь.

Далі він перейшов до загальної зали й розвів вогонь у чорному кам'яному каміні, вимівши попіл із величезного вогнища уздовж північної стіни. Накачав води, помив руки й виніс із льоху шматок баранини. Нарізав свіжих трісок для розпалу, заніс дров, поплескав по хлібу, що підіймався, й переставив його поближче до нагрітої пічки.

А тоді в нього раптом не зосталося справ. Усе було готове. Все було чисте й упорядковане. Рудоволосий чоловік стояв за шинквасом, і його погляд мало-помалу вертався з якоїсь далечіні, зосереджуючись на тому, що було тут і зараз, на самому шинку.

Погляд зупинився на мечі, що висів на стіні над пляшками. Меч був не надто гарний, не ошатний і не примітний. Він був по-своєму

загрозливий. Загрозливий, як висока круча. Він був сірий, без жодної плями й холодний на дотик. Гострий, наче бите скло. На чорній деревині дошки, до якої був прикріплений меч, було вирізьблено одне слово: «Примха».

Шинкар почув важкі кроки на дерев'яному помості за дверима. Засув на дверях шумно заторохтів, а далі пролунало гучне «аго-о-ов» і гупання у двері.

— Секунду! — гукнув Коут. Помчавши до парадних дверей, він повернув важкий ключ у яскравому латунному замку.

Ґрем стояв, занісши товсту руку, щоб постукати у двері. Коли побачив шинкаря, його обвітрене лице розпливлося в усмішці.

— Баст ізнову почав усе за тебе? — запитав він.

Коут поблажливо всміхнувся.

— Гарний він хлопака, — сказав Ґрем. — Тільки трішки прителепуватий. Я думав, що у вас сьогодні може бути зачинено, — він прокашлявся й на мить позирнув на свої ноги. — За таких обставин я не здивувався б.

Коут поклав ключ у кишеню.

— У нас, як завжди, відчинено. Чим можу допомогти?

Ґрем вийшов із дверей і кивнув на вулицю. Там на візку неподалік стояли три бочки. Новенькі, зі світлої відшліфованої деревини, з яскравими металевими обручами.

— Я вчора знав, що не засну, то склепав для вас останню. До того ж чув, що сьогодні зайдуть Бентони з першими пізніми яблуками.

— Я дуже це ціную.

— Гарні, надійні, витримають усю зиму, — Ґрем підійшов і з гордістю постукав одним зігнутих пальцем об бочку. — Що може прибити голод краще, ніж зимове яблучко? — підвів погляд із блиском в очах і знову постукав по бочці. — Дійшло? Прибити!

Коут трохи застогнав, потираючи лице.

Ґрем захихотів собі під носа і провів рукою по одному з яскравих металевих обручів на бочці.

— Я ще й не робив до цього бочок із латунню. Але ці вийшли такі гарні, що я на краще й не надіявся. Якщо не залишаться щільними, дай мені знати. Я про них подбаю.

— Радий, що це не надто тебе обтяжило, — промовив шинкар. — У льоху буває вогко. Я побоююся, що залізо просто заіржавіло б за

кілька років.

Ґрем кивнув і відповів:

— Діло кажеш. Мало хто думає на майбутнє. — Він потер руками. — Не хочеш мені підсобити? Дуже не хотів би впустити бочку й подряпати тобі долівку.

Вони взялися до справи. Дві з бочок із латунними обручами перейшли до підвалу, тоді як третю занесли за шинквас, пронесли крізь уся кухню й поставили в коморі.

Опісля чоловіки повернулися до загальної зали, кожен до свого боку шинкваса. На мить запала тиша: Ґрем оглядав порожню пивницю. Табуретів біля шинкваса стояло на два менше, ніж мало бути, а на місці одного столу з'явилася порожнеча. У впорядкованій пивниці такі речі впадали в око, наче випалі зуби.

Ґрем відірвав погляд від добре начищеної ділянки підлоги біля шинкваса. Сягнув у кишеню й дістав кілька тьмяних залізних шимів. Рука в нього практично не трусилася.

— Коуте, дай мені, будь ласка, маленьке пиво, — попросив він різким голосом. — Знаю, що рано, та в мене попереду довгий день. Я помагаю Мурріонам заносити пшеницю.

Шинкар налив пива й мовчки передав його. Ґрем випив половину за один довгий ковток. Очі в нього були трохи червоні.

— Учора справи були кепські, — зауважив він, не дивлячись співрозмовникові в очі, а тоді випив іще.

Коут кивнув. «Учора справи були кепські». Ймовірно, більше Ґрем нічого не скаже про загибель людини, яку знав усе життя. Ці люди знали про смерть усе. Вони самі вбивали свою худобу. Помирали від лихоманки, падіння чи негараздів із переломами. Смерть для них була схожа на неприємного сусіда. Про такого не говорять, щоб він, бува, не підслухав і не вирішив завітати.

Якщо, звісно, не брати до уваги історій. Оповідки про отруєних королів, дуелі, давні війни — це чудово. Вони вбирають смерть у чужоземну одіж і відсилають її подалі від ваших дверей. Вогонь у димарі чи кашель від крупу — це страшно. Однак суд над герцогом Гібеанським чи облога Енфаста — це дещо інше. Це наче молитви, наче заклинання, які бурмочуть серед ночі, йдучи самотою в темряві. Історії схожі на півгрошові амулети, які купують у вуличних торгівців про всякий випадок.

— Як довго тут буде той писар? — запитав за мить Ґрем. Його голос відлунув від стінок кухля. — Може, мені варто замовити якихось папірців про всякий випадок. — Він трохи нахмурився. — Мій татко завжди називав їх паперами для спочинку. Як вони звуться насправді, ніяк не згадаю.

— Якщо треба подбати лише про твої речі, це розпорядження власністю, — буденним тоном промовив шинкар. — Якщо це стосується чогось іншого, то називається свідченням заявленої волі.

Ґрем поглянув на шинкаря, здійнявши брову.

— Принаймні я так чув, — заговорив шинкар, опустивши погляд і протираючи шинквас чистою білою ганчіркою. — Писар згадував про щось таке.

— Свідчення... — пробурмотів Ґрем у кухоль. — Мабуть, просто попрошу в нього якихось паперів для спочинку, а він хай розписує їх як заманеться, — він підвів погляд на Коута. — Інші, певно, захочуть чогось схожого: такі вже часи настали.

На якусь мить шинкар неначе роздратовано насупився. Але ні, нічого подібного. За шинквасом він мав такий самий вигляд, як завжди, його лице залишалося спокійним і приємним. Шинкар невимушено кивнув.

— Він згадував, що візьметься до справ десь близько полудня, — сказав Коут. — Учорашнє трохи вибило його з колії. Якщо хтось прийде раніше, ніж опівдні, то, напевно, буде розчарований.

Ґрем знизав плечима.

— А яка різниця? Все одно до обіду в місті й десятох людей не набереться, — ковтнув іще пива й визирнув із вікна. — Сьогодні робочий день, і це вже точно.

Шинкар неначе трохи розслабився.

— Завтра писар також буде тут. Тож не треба всім пертися сьогодні. У нього вкрали коня біля Абатового Броду, і він намагається знайти нового.

Ґрем співчутливо втягнув повітря крізь зуби.

— Бідося. Зараз, коли збирають урожай, він не знайде коня ні за які гроші. Навіть Фурман не зміг відшукати заміну Неллі після нападу того павука біля Старокам'яного мосту, — він хитнув головою. — Коли таке сталося менш як за дві милі від твого порога, здається, що це якось неправильно. Коли...

Ґрем зупинився.

— Пане й пані, я заговорив як мій старий! — Ґрем нахилив підборіддя й заговорив демонстративно грубим голосом: — «Коли я був хлопчиною, погода в нас була така, як треба. Мірошник не тиснув пальцем на ваги, а люди вмiли не пхати свого носа до чужого проса».

На обличчі шинкаря з'явилася сумовита усмішка.

— Мій батько казав, що пиво було краще, а на дорогах було менше вибоїн.

Ґрем усміхнувся, та ця усмішка швидко померкла. Він опустив погляд так, неначе йому ніяково було говорити далі.

— Коуте, я знаю, що ти нетутешній. Це тяжко. Дехто гадає, ніби чужинець геть не може розуміти, що до чого.

Він глибоко вдихнув, продовжуючи уникати шинкаревого погляду.

— Але ти, гадаю, знаєш таке, чого інші не відають. У тебе ніби *ширший* кругозір, — він підвів погляд. Його очі були серйозні та втомлені, з темними колами від безсоння. — Усе так погано, як здається останнім часом? Дороги кепські. Людей грабують, а...

Ґрем ізнову явно старався не дивитися на порожню ділянку підлоги.

— Стільки нових податків, через які стало так скрутно.

Ґрейденівські хлопці от-от утратять ферму. Оте павучище, — він ковтнув іще трохи пива. — Усе так погано, як здається? Чи я просто постарів, як мій татусь, і тепер мені все трохи гірке порівняно з часом, коли я був хлопчиною?

Одну довгу мить Коут тер шинквас, неначе не бажав говорити.

— На мою думку, все зазвичай погано в тому чи тому розумінні, — промовив він. — Можливо, це здатні бачити лише ми, немолоді люди.

Ґрем мало не кивнув, а тоді нахмурився.

— Але ж ти не старий! Я здебільшого про це забуваю, — він зміряв поглядом рудоволосого чоловіка. — Ну, тобто рухаєшся ти як старий, говориш як старий, але ти не старий, правильно? Б'юсь об заклад, ти вдвічі молодший за мене, — Ґрем примружено поглянув на шинкаря. — А, власне, скільки тобі?

Той утомлено всміхнувся.

— Достатньо, щоб розуміти: я вже пожив достатньо.

Ґрем пирхнув.

— Замало, щоб видавати старечі звуки. Тобі треба бігати за жінками й лізти у шкоду. Хай уже ми, старі, жалітимемося, що світ тріщить по швах.

Старий тесля відштовхнувся від шинкваса й повернувся до дверей.

— Як буде перерва на обід, прийду знову, поговорити з твоїм писарем. І прийду не один. Багато хто захоче записати децицію офіційно, як буде змога.

Шинкар глибоко вдихнув і поволі видихнув.

— Ґреме!

Той повернувся, приклавши одну руку до дверей.

— Річ не лише в тобі, — сказав Коут. — Усе погано, і чуття мені підказує, що стане ще гірше. Було б незайве приготуватися до тяжкої зими. І, може, ще подбати про самозахист у разі потреби, — шинкар стенив плечима. — Принаймні так мені каже чуття.

Ґремові уста перетворилися на похмуру риску. Він серйозно кивнув, мотнувши один раз головою.

— Мабуть, треба радити, що це не тільки моє чуття.

Відтак він видушив із себе усмішку й, повернувшись до дверей, почав заковувати рукави сорочки.

— І все ж, — додав чоловік, — треба сушити сіно, поки світить сонце.

***

Невдовзі після того прийшли Бентони з повним візком пізніх яблук. Шинкар купив половину з привезеного й наступну годину сортував і відкладав їх.

Найзеленіші й найтвердіші опинилися в бочках у льоху. Лагідні руки шинкаря обережно розклали їх і обклали тирсою, перш ніж прибити на місце кришки. Ближчі до остаточної стиглості опинилися в коморі, а тим, що були прим'яті чи мали якісь брунатні плями, світило хіба що стати сидром, бути розрізаними на четвертинки й закинутими у велику бляшану балію.

Сортуючи й укладаючи яблука, рудоволосий чоловік видавався вдоволеним. Однак, придивившись уважніше, можна було помітити: хоча руки в нього заклопотані, погляд став відстороненим. А на його обличчі, хоч воно й видавалося зосередженим і навіть приємним, не було видно радості. Під час роботи він не мугикав і не насвистував. Не співав.

Відсортувавши останні яблука, шинкар проніс металеву балию через усю кухню й виніс через чорний хід. Стояв прохолодний осінній ранок, а позаду шинку ріс невеличкий усамітнений садок, прикритий деревами. Коут вивалив розрізані яблука в дерев'яний яблучний прес і прикрутив вершечок так, щоб він рухався туго.

Коут закасав довгі рукави сорочки вище ліктів, а тоді взявся довгими граційними руками за ручки преса й потягнув. Прес крутнувся донизу, яблука спершу стиснулись, а тоді розчавились. Крутнути й узятися знову. Крутнути й узятися знову.

Якби хтось міг це побачити, то зауважив би, що його руки не були млявими руками шинкаря. Коли він тягнув за дерев'яні ручки, у нього виступали м'язи на передпліччях, тугі, наче скручені мотузки. Його шкіра була помережана старими шрамами. Більшість із них були бліді й тонкі, як тріщини в зимовому льоду. Інші ж були червоні та яскраві, виділялися на тлі світлої шкіри.

Руки шинкаря бралися й тягнули, бралися й тягнули. Чути було лише ритмічне скрипіння дерева й повільне крапання сидру, що тік у відро вниз. Звуки були ритмічні, але не музичні, а шинкареві очі були відсторонені й безрадісні. Їхня зелень була така бліда, що вони мало не здавалися сірими.

Розділ другий. Гостролист

Хроніст спустився зі сходів і ввійшов до загальної зали «Путь-каменя», тримаючи на плечі свою пласку шкіряну сумку. Зупинившись на порозі, придивився до рудоволосого шинкаря, що напружено схилився над чимось на шинквасі.

Увійшовши до зали, Хроніст прокашлявся.

— Перепрошую, що так проспав, — сказав він. — Насправді... — побачивши, що стоїть на шинквасі, він затих. — Ви печете пиріг?

Коут відірвав погляд від краю кірки пирога, на якій саме робив пальцями хвильки.

— *Пироги*, — виправив він із наголосом на множині. — Так. А що?

Хроніст відкрив рота, а тоді так само стулив. Його погляд переметнувся до меча, що висів за шинквасом, сірий і мовчазний, а відтак назад, до рудоволосого чоловіка, який обережно стискав кірку біля краю дека.

— Які пироги?

— Яблучні, — Коут випрямився і тричі обережно надрізав кірку, що вкривала пиріг. — Ви знаєте, як це складно — спекти добрий пиріг?

— Правду кажучи, ні, — зізнався Хроніст, а тоді нервово роззирнувся. — Де ваш помічник?

— Про це може здогадуватися хіба що сам Бог, — відповів шинкар. — Це доволі складно. Ну, пекти пироги. Із першого погляду так не скажеш, але цей процес багато вимагає. Хліб — це просто. Суп — це просто. Пудинг — це просто. А пиріг — це складно. Цього ніколи не усвідомлюєш, доки не спробуєш самотужки.

Хроніст не уважно кивнув на знак згоди, схоже, не розуміючи, чого ще від нього можуть очікувати. Скинув із плеча сумку й поклав її на стіл неподалік.

Коут витер руки об фартух.

— Знаєте м'якоть, яка зостається, коли яблука чавлять на сидр?

— Тобто вичавки?

— *Вичавки*, — промовив Коут із великим полегшенням. — *Ось як це називається*. Що з ними роблять люди, одержавши сік?

— Із виноградних вичавків може вийти слабеньке вино, — сказав Хроніст. — Або олія, якщо їх багато. Проте від яблучних вичавків

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ